

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בשבת פרשת ויקרא (החודש) תשע"ה לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף כ"ה

ובדרשות חתם סופר (לשבה"ג רמז). כתוב עלה, דלכאורה לא נמצא תירוץ על קושיא זו בהגדה. ונראה דזה מתיישב במה שאנו אומרים, בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר (שמות יג-ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמור, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים (שם קטז). והכוונה שבכל שנה יתקדש יותר ויותר, עד שיראה כאלו קדושתו שעד עכשיו הוא בחינת מצרים, נגד קדושתו שיתעלה ויתקדש מכאן ולהלן. ואין זה קרבן תודה על הנס שעבר, אלא קרבן שלמי מילואים על ההכנסה מזרות ותיעוב אל הקדושה. ובמילואים משנה שלימה שנינו (מנחות עח.) שהיה בה כמצות שבתודה ולא חמץ, ומיושב שאלת הבן ע"כ.

וביאור דבריו, כי הנה צוותה תורה אחר שנשלם בנין המשכן, שאהרן ובניו יביאו קרבן, פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות (ויקרא ח-ב). שזהו קרבן מילואים שעל ידם יתחנכו לעבודת ה' והנהגה. וכן היה מצוה זו גם לדורות, והכהן מקריב עשירית האיפה מנחה ביום שמתחנך לעבודה (שם ח-ג). ובקרבן זה ליכא חמץ אלא מצה. ובעת יציאת מצרים הוציאנו ה' משם להיות עבדי ה', וכמו שנאמר (שם כה-ג) כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים ע"כ. על כן צוה לנו להקריב קרבן חינוך לעבודתו, והוא הקרבן פסח שהיא קרבן מילואים. אך אכתי תקשה שזה מתאים לשנה הראשונה בצאתם ממצרים להכנס תחת עבודת כנפי השכינה, אבל מהו ענינו של פסח כל שנה. ועל זה בא התשובה, בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, על כן בכל שנה מוטל עלינו בחג הפסח להביא קרבן מילואים להכנס לעבודתו.

ויש בזה עוד יותר, דמצינו בגוי שבא להתגייר ליכנס תחת כנפי השכינה, שאמרו (כריתות ט.) מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם, אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים. ופריך אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים. אמר רב אחא בר יעקב דכתיב (במדבר טו-יד) וכי יגור אתכם גר וגו' לדורותיהם [אף על גב דליכא מקדש] ע"כ. ויליף לה ממתן תורה שהיה טבילה ומילה והרצאת דם, דכתיב (שמות כד-ה) וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות, ויזבחו שלמים לה' פרים ע"כ. וכנראה שהקריבו אז כל אחד מישראל קרבן, והיו אז ששים רבוא קרבנות. ועוד יותר מזה, שהרי גם פחות מבן עשרים ויותר מבן ששים נכנסו לברית, וגם הם הוצרכו לקרבן. ויתכן שגם קטנים הוצרכו לקרבן כמו שנתחייבו במילה וטבילה. (ויש לעיין בקטני קטנים איך נכנסו לברית אז).

הרי אנו רואים מזה שכל מי שנכנס מהתיעוב אל קדושה צריך להביא קרבן, ועל כן כשיצאו מטומאת מצרים להתחנך

קרינו היום בשלשה ספרי תורה, פרשת ויקרא שהיא פרשה של כל הקרבנות. ושוב בפרשת קרבן מוסף ראש חודש. ושוב בפרשת החודש, פרשת הקרבן פסח. ושוב קרינו גם פרשת חנוכה הנשיאים, הקרבנות שהקריבו הנשיאים בחנוכה המזכה. ונראה לבאר בזה ענין שיש לו קשר לכל הפרשיות הללו.

הנה פרשת הקרבנות מסיימת בפרשת צו, ואמר הכתוב (ו-לז) זאת התורה לעולה ולחטאת וגו', ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני. ובדרשות חתם סופר (דרוש י"ח לשבת הגדול קמו. רל"ט.) הקשה, מאי שנא דפרט 'במדבר סיני', הלא צוותת הקרבנות עיקרה בבית עולמים ולא במדבר סיני דוקא. ולחד דיעה (חגיגה ו:) לא הקריבו קרבנות במדבר כי אם מילואים וחנוכה הנשיאים המפורשים בקרא ע"ש. – וגם להבין מהו ענינו של קרבנות מוספין שמוסיפין בזמני קודש, בשבתות וראשי חודשים ורגלים. ולא עוד אלא שבשלש רגלים היה חיוב נוסף על כל אחד מישראל להביא קרבן ראייה בבואו לעזרה, ולא יראה את פני ה' ריקם (דברים טז-ז).

גם מה שהקריבו הנשיאים קרבנותיהם, יש להבין מהו ענינו. וברש"י (במדבר ז-ז) כי לא קיבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה ע"ש. וגם להבין מה שאמר ה' למשה, נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם (א-י). למה לא יקריבו כולם ביום ראשון שחינכו את המשכן, אלא כל אחד ביום אחר. – ומבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן תכט-ב) דאין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן, מפני ש"ב נשיאים הקריבו ב"ב ימים, וכל ימי הקרבן היה יום טוב שלו. וערב פסח וימי הפסח ואסרו חג, אם כן יצא רוב החודש בקדושה, לפיכך עושין כולו קודש ע"כ. ויש להבין דבשלמא יום חנוכה המשכן, שפיר מובן שנקבע ליום טוב לכל ישראל, אבל מהו הענין לקבוע עוד י"א ימים מפני הקרבת קרבנותיהם בימים אלו. ולא עוד אלא שחסר טעם על יום י"ג שאין בו שום מאורע, ואם כן לא יצא רוב החודש בקדושה, כי יש הפסק ביום י"ג.

ונראה דהנה הבן שואל (בהגדה של פסח) מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כולו מצה (פסחים קטז). ופירש האברבנאל, כי לכאורה הקרבן פסח הוא קרבן תודה על הנס, שפסח על בתי אבותינו במצרים, ובקרבן תודה יש ד' מיני לחם, ג' מיני מצה וא' חמץ, וכמו שנאמר (ויקרא ז-יב) אם על תודה יקריבנו, והקריב על זבח התודה חלות מצות וגו', על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו. וזהו ששואל הבן, שבכל הלילות אנו אוכלין קרבן תודה חמץ ומצה, לחמי חמץ ולחמי מצה, והלילה הזה שפסח גם כן קרבן תודה, אין בו חמץ ע"כ.

להיות מעתה עבדי ה', צוה להם ה' להקריב קרבן פסח, וזה מתחדש בכל שנה ושנה, על כן אנו מקריבין פסח לה'.

*

והנה הכהן גדול הקריב בכל יום מנחת חביתין, וכמו שנאמר (ויקרא א-1) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו, עשירית האיפה סולת מנחה תמיד, מחציתה בבקר ומחציתה בערב. ופירשו בו, כי הכהן הדיוט חייב היה להביא מנחה רק ביום החינוך, שבו התחיל עוסק בעבודה. ואילו הכהן הגדול חייב היה להביא מנחה מדי יום ביומו. כי לגבי בעל המדרגה הגדול הרי כל יום ויום הוא בבחינת התחלה והתחדשות בעבודה. היום איננו כלל מזה שהיה אתמול, אלא אדם חדש הוא. וממילא היה כל יום של כהן גדול בבחינת יום חינוך, ביום המשח אותו ע"ב.

וזהו הענין שהקריבו בשבתות השנה ובמועדי קודש קרבן מוסף, כי הזמני קודש הם ימים של התעלות האדם בעבודת קונו. אנו אומרים (בתפלת שבת קודש) המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדושתו ביום שבת קודש. ויש להבין הלשון 'המנחיל', כי מנוחת שבת ממלאכה היא ציווי מאת ה' על האדם שישבות, ולמה קרא אותה שבת? הוא מנחיל המנוחה, הוא רק מצוה על המנוחה. אך הענין הוא, כי חוץ מהשביטה ביום שבת, נאמר בה, ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו (בראשית ב-3), שברכו ה' והשרה בה קדושה יתירה יותר משאר הימים. וזה מביא התעלות לאדם להכיר חיובו לקונו, שיש בעלים להבירה, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וכל מה שיש לו הוא מידו המלאה והרחבה, ומוטל עליו לעבדו ביתר שאת ויתר עז. והוא בא לידי ההשגה שהוא מושגת תמיד מן השמים. וכל מה דעביד לטב עביד, כי ה' הוא מקור הטוב והחסד. וכאשר האדם שובת בשבת 'מנוחת הגוף', הוא נוחל מן השמים גם 'מנוחת הנפש', שנעשה שבע רצון מכל המאורעות שעוברות עליו, כי הכל היא לטובה.

וזהו שאומרים 'המנחיל מנוחה לעמו ישראל', שכאשר חסר להאדם מנוחת הנפש והרחבת הדעת במשך ימי השבוע, כאשר בא שבת זמן התעלות, ה' מנחיל לו מנוחת הנפש. וזה בא להאדם 'בקדושתו', במה שקדש ה' את יום השבת משאר הימים. וזהו שאומרים (בתפלת מנחה) כי השבת היא לא רק מנוחת הגוף מן העבודה, אלא גם 'מנוחת שלום ושלחה והשקט ובטח', והיא 'מנוחה שלימה שאתה רוצה בה', מנוחת הגוף עם מנוחת הנפש יחד. כי מי שרק גופו שובת ממלאכה, זהו רק חצי מנוחה, כי נפשו סוער ואינו מיושב ממצבו. אבל קדושת השבת משרה על האדם גם מנוחת הנפש.

ועל דרך זה היא ביתר שאת במועדי קודש, שהתרוממות האדם מתעלה עוד יותר, ואז מרגיש כי עדיין לא יצא ידי חובתו, ומחדש עבודתו, על דרך בכל יום ויום יהיה בעיניך כחדשים, ועל כן מקריבין קרבן מוסף בשבתות וראשי חודשים ומועדי קודש, שזוהו קרבן מלואים, קרבן על החינוך שהוא נכנס כעת לעבודת ה' בעבודה חדשה, שלא השיג עדיין עד עתה. וכמו כן בבוא לראות את פני ה' במקום אשר יבחר, כניסתו לקדושת הבית הביאה עליו התעוררות חדשה, ועל זה הוא מקריב קרבן ראייה, שהיא בחינת קרבן מלואים לכניסתו לעבודת קונו.

*

ונראה דעל דרך זה היה גם קרבנות הנשיאים בחנוכת המשכן, דמבואר בספר הכוונות מהאר"י ז"ל (הובא במגן אברהם סימן סח) כי י"ב שערים יש בשמים נגד י"ב שבטים, וכל שבת ושבת עולה תפלתו דרך שער אחד מיוחד לו, והוא סוד י"ב שערים הנזכר בסוף יחזקאל, ולכן המנהגים שנהגו בשרשי התפלה אין לשנות ממנהג מקומו ע"כ. ובחנתם סופר (פ' שופטים ע) כתב, דכן היא גם בהורדת ההשפעה ושכל העיוני בחלקי

התורה, יש לכל שבת שערו וצינורו להורדת שפעו. ובגלל כן רצה ה' שיהיה סנהדרי השבת מתוכו ולא משבט אחר, דאם כן יצא משפט מעוקל ח"ו ע"ש. והנה בהיות כי ההשפעה מלמעלה למטה בא דרך מקדש ה', על כן הביא נשיא כל שבת קרבן, לפתוח בזה השפעת חלונו ברכיע שירד שפעו למטה. ובכל יום נפתח עוד שער במשכן שמכוון לרקיע למעלה, עד שאחר י"ב יום נגמר החינוך של המשכן שתוכל לירד השפע להכלל ישראל, ונשלם אז ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה-18), בתוך כל אחד ואחד מישראל.

ואם כן הקרבת קרבנות הנשיאים איננו רק קרבן חינוך לחנוכת המשכן שהיה ביום ראש חודש, אלא בכל יום ויום נתחנך עוד שער חדש במשכן להיות מכון נגד השער למעלה של אותו שבת. ועל כן צוה ה', נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם, כי לא רצה ה' לערבב שמחה בשמחה, חינוך של שבת אחד לשערו, עם חינוך שבת השני לשערו.

והנה חוץ מהי"ב שערים יש עוד שער אחד, והוא השער הכולל שמייוחד לכל אחד מישראל, וכמו שכתוב בספר הק' מגיד דבריו ליעקב (אות קלא) ח"ל, אמנם זאת כבר נודע שאמרו חז"ל (מדות ב-ה) י"ג השתחויות היו במקדש נגד י"ג שערים, ונרמזו ביחזקאל. והנה הי"ב שערים הם שער לכל שבת וכו'. והשער הי"ג למי שאינו זוכר שבטו ואינו יודע באיזה שער יבוא לחצר המלך, לזה מכון השער הי"ג. וכתב שם כי תפלת ספרד שתיקן האר"ז עולה בכל אחד מ"ב שערים, ובזמן הזה שאין יודעים השבטים, כל אחד יאחו בדרכו של האר"י השה לכל נפש ע"כ. וכן הוא גם בעבודת הקודש להחיד"א (קשר גדול סימן י"ב אות ט) ע"ש. ובמשכן נפתח השער הזה ביום י"ג ניסן, אחר שהשלימו כל השבטים את קרבנם, המשיך אהרן בעבודתו ביום י"ג, את שער הכולל שהיא שער הי"ג.

ולכן כל הי"ג ימים של ניסן נחשב לנו לחג, כי בכל יום ויום נתחנך המשכן במעלה חדשה, שנפתח עוד שער חדש למעלה, ובאופן שביום י"ג נשלמו פתיחת כל השערים למעלה, ולכן אין נופלים בהם על פניהם.

ולפי מה שנתבאר שבהתעלות אדם בעבודת קונו, ועבודתו של עתה חדשה היא בעיניו, יש לו להביא קרבן מילואים למלא את ידו לחינוכו החדש. יש לומר דכן היה גם בחנוכת הנשיאים, שבהקמת המשכן ירדה השראת השכינה למטה, וכל יום ויום שהנשיאים פתחו את שער שבטם למעלה להוריד השפע להשבט במשכן ה', בתורה ובתפלה, נתעלה כל השבט למדרגה רמה, והביאו את קרבנות חנוכת המזבח, לקרבן מילואים עבור שבטם על חינוך עבודתם החדשה שנכנסו בה עתה.

*

ועל דרך זה יש לומר, שכן הוא גם בכל קרבן שהאדם מביאו לכפר על חטאו, עולה על הרהור הלב, וחטאת ואשם על החטא במעשה. הרי בשעת החטא נעשה פגם באדם, וניתק אז מדביקותו לעבודתו יתברך שמו שהיה עליו מתחלה. על כן כאשר בא לשוב אל החטא, בקבלה על להבא לעבד את קונו מהיום ולהלאה, היה כלול בקרבנו גם נקודה של מילואים, שעומד להתחיל עבודה חדשה ליצרו.

וזהו כוונת הכתוב, זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם, שהתורה של אלו הקרבנות לא באים רק לכפר על החטא, אלא יש בה גם תכלית של יום צוותו להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני, קאי על קרבנות חנוכת הנשיאים שהקריבו במדבר סיני, שצוה ה' על משה לקבלם מהנשיאים, שהיה בזה קרבן מילואים עבור כל שבטם, על דרך זה היא תורת כל קרבן שיקריבו, שיש בהם גם סרך קרבן מילואים, שמלכד שהיא כפרה על העבר, היא גם מילואים על עבודתו החדשה מעתה ולהלאה.

הגליון הזה נגדב על ידי

מוה"ר ר' יואל בר"י ווערעקערער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונ בתגלחת בני למול טוב	מוה"ר ר' יצחק סרולאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונ בתגלחת בני למול טוב	מוה"ר ר' ישעי' קיש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונ בתולדת בני למול טוב	מוה"ר ר' אביגדור בלומענפעלד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונ בארועי בני למול טוב
--	---	---	--

